

Volí tradiční i netradiční suroviny

Karel Jonák s Martinou Homolovou založili malou rodinnou firmu na lisování olejů tradičními technologiemi za studena pod značkou Olejový mlýn Petravče. Tento olejový mlýn nepohrdne ani takovou surovinou, jako je Český kmín, i když nejvíce oleje pochází ze semen klasických olejnin.

Barbora Venclová

Majitelé firmy začínali s výrobou olejů z řepky a slunečnice na vypůjčeném lisu doma v kuchyni. Počátky ale odnesl čas a v současné době již mají vlastní lis, na kterém zkoušeli vyrábět i více než deset druhů olejů. Postupně cítili, že je třeba se na trhu profilovat a vedle řepkového a slunečnicového oleje, ale také například oleje ze světlice barviřské se zaměřili na zajímavé speciality.

Olej z českého kmínu

Jednou ze specialit je olej z českého kmínu. Jak říká Karel Jonák, 40 kg kmínu se lisuje sedm hodin a výsledkem je jeden litr aromatického oleje. Na výsledku se však podepisuje sucho roku 2018. Například kmín

Karel Jonák doplňuje do lisu bílý mák

Foto Barbora Venclová

sklizený o rok dříve poskytoval jeden litr oleje již z 22 kg semen. Odměnou za ojedinělý počin výrobce za studena lisovaného kmínového oleje byl získal ocenění

Regionální potravina Kraje Vysočina pro rok 2018 na Zemi živelce.

Kmín, podobně jako další důležité suroviny olejového mlýna,

a to bílý mák, pocházejí od pěstitelů z Vysočiny. Také olej z bílého máku zaujal a v rámci veletrhu Země živelce získal označení Klasa. Ročně Olejový mlýn Petravče vyprodukuje 900 litrů tohoto oleje, na které spotřebuje zhruba tři tuny semen bílého máku. Makový olej po vylišení zhruba sedm dní přirozeně sedimentuje v nerezových nádobách. Tento sediment neboli pesto dokáže podle Karla Jonáka výborně zjemnit buchty. Nápadité je i využití výlisků. „Teplou úpravou a mletím vzniká mouka, která ve 100 gramech obsahuje 36 gramů bílkovin,“ vysvětluje Jonák. Ideální je do kaší, ale v plánu je i výroba těstovin či marcipánu.

Zapomenutá olejina

Zapomenutá olejina s nezapomenutelnými účinky. Tak ho-

Kmínový olej získal ocenění Regionální potravina Kraje Vysočina pro rok 2018

Foto Barbora Venclová

voří majitelé olejového mlýna o lniče seté, kterou do svého sortimentu zahrnuli loni v říjnu. V plánu mají vyprodukovat 100 litrů oleje ze semen této plodiny ročně. Ač v minulosti lnička patřila k poměrně rozšířeným plodinám, dnes musí pro zdroj semínek Karel Jonák sahat do zahraničí, konkrétně do Horního Bavorska. To by se ale do budoucna mohlo změnit, protože právě tato plodina by měla ozelenit získaná pole. Společnost by jí měl dělat bílý mák.

Sortiment olejového mlýna doplňuje olej z modrého máku, macerované oleje a kosmetický olej zajímavé receptury, složený z koprného, hroznového, makového a slunečnicového oleje.

Více informací se dočtete v reportáži zveřejněné v únorovém vydání časopisu Úroda.

inzerce

Špičkové hybridy s dlouholetou tradicí

Stalo se již pravidlem, že každým rokem přichází společnost Agrofinal, která již více než dvacet let úspěšně zastupuje na českém trhu francouzskou osivařskou společností Euralis, s novinkami slunečnice, jež významně obohacují hybridní nabídku v České republice. Slunečnice je stále jedna z mála jarních plodin, která má velmi dobrou ekonomiku pěstování, i když její současné výkupní ceny jsou na nižší úrovni oproti předchozím letům.

I když loňský, velmi teplý a suchý průběh vegetačního období jařinám moc nepřál, i tak si slunečnice nevedla špatně, dozrávala většinou bez desikace a sklizňové vlhkosti byly tak nízké, že po dlouhé době byla slunečnice sklizena během září a většinou ji nebylo třeba dosušovat. To by mohl být také jeden z důvodů, proč i nadále pěstovat tuto plodinu. Ke stabilitě a dalšímu rozvoji pěstování přispívá významnou měrou i společnost Agrofinal, pro niž je prvotřídní kvalita velmi raných a raných hybridů rozhodujícím faktorem, který zajišťuje této značce dlouhodobě více než třetinové zastoupení u českých a moravských zemědělců.

ES Biba – nejpěstovanější hybrid

I když je ES Biba doprovázena na trhu výrazně novějšími klasickými hybridy ES Regata, ES Savana, ES Rosalia, byl podle SPZO v posledních šesti letech nejpěstovanějším hybridem v ČR tento raný hybrid. Hybrid, který byl v ČR zaregistrován v roce 2008, vyniká souhrnem výborných hospodářských vlastností, díky kterým patří každý rok k absolutnímu špičce našeho trhu. Tyto přednosti jsou předpokladem k jeho dalšímu úspěšnému pěstování v příštích letech, neboť jak ukazují výsledky z běžných ploch v ČR, tento hybrid plošně nepře-

konávají ani nejnovější hybridy. Tento všestranný a mnoha rozdílnými roky prověřený hybrid by tedy rozhodně neměl chybět u žádného významného pěstitele slunečnice. Navíc i po více než deseti letech pěstování v ČR se ES Biba znovu umístila v pokusech SPZO 2018 na stupních vítězů, kdy s výnosem 3,35 t/ha (105,7 %) skončila druhá.

ES Janis CLP – hybrid Clearfield Plus

Na jaře roku 2017 byl na trh uveden raný hybrid ES Janis CLP, vhodný pro použití v nové herbicidní technologii Clearfield Plus, který by měl být pokračovatelem velmi úspěšného hybridu ES Novamis CL (technologie Clearfield), který je se svou významnou plochou (čtvrtý nejprodávanější hybrid roku 2018) rozhodující součástí trhu s hybridy pěstovanými technologií Clearfield. Hybrid ES Janis CLP, který vedle vysokých výnosů vyniká i raností, jež u konkurenčních hybridů technologie Clearfield Plus nebývá úplně běžná. To by mělo pomoci rozšířit tento nový systém i do chladnějších oblastí pěstování. Tato absolutní novinka je také vyšším stupněm technologie Clearfield, který je označován jako Clearfield Plus. Je to nižší až středně vysoký typ s velmi dobrou odolností proti chorobám a poléhání. Má také další ceněnou vlastnost, a tou je výborná odolnost proti suchu. Hybrid je nově zaregistrován v Bulharsku a Rumunsku. První výsledky z praxe všechny předpoklady potvrdily a hybrid, který byl v prvním roce pěstován na více než 1300 hektarech, mnohdy s výnosy výrazně nad 3 t/ha, ukázal, že bude velmi výkonnou náhradou za předchozí hybridy pěstované technologií Clearfield. Nově bude v roce 2019 tento

segment doplněn o hybrid ES Genesis CLP, který patří k nejranějším materiálům na trhu vůbec, a novinkou v nabídce bude též hybrid pro další herbicidní technologii s názvem ES Arcadia SU (ExpressSun).

ES Savana – hybrid nové generace

Dlouho očekávanou novinkou byl v loňské sezóně raný suchovzdorný hybrid ES Savana, který

Slunečnice ES Biba – nejvýnosnější konvenční hybrid slunečnice v ČR v roce 2018 v pokusech SPZO 2018

Foto archiv firmy

vyniká velmi vysokým výnosem, zvláště v suchých oblastech, zaručenou raností a výbornou olejnatostí. Díky tomu by měl být rychle zaveden do pěstelské praxe v ČR. Registrován byl již ve Španělsku a Bulharsku, suchem velmi postižených zemích, odkud pocházejí vynikající reference k tomuto hybridu. Jedná se o středně vysoký, klasický typ, velmi odolný k poléhání, s výborným zdravotním stavem, který je odolný k suchu a vhodný pro pěstování ve všech podmínkách ČR, tedy i okrajových. První výsledky pokusů v ČR ukazují na výrazný výnosový potenciál, takže lze očekávat, že v blízkém budoucnu to může být jeden z nosných hybridů v ČR. Za zmínku stojí i vysoká homogenita porostu a polovzpří-

mený úbor v období plné zralosti, ve kterém se nedrží srážková voda a nažky tak dosahují nízké sklizňové vlhkosti. V roce 2018 bylo k dispozici v omezeném množství první osivo na běžné plochy a pěstitelé byli v tomto velmi suchém a horkém ročníku s výsledky tohoto hybridu, zvláště v Čechách, velmi spokojeni. Vynikající výsledky hybridu ES Savana potvrdil i v pokusech Kralovicke zemědělské a. s. na severu Pl-

v intenzivnějších teplejších podmínkách Čech (Polabí, Pooří) a ideálně se hodí pro pěstelskou oblast jižní Moravy. V roce 2018 se v prvním roce testování dokázal umístit na třetím místě pokusů SPZO s výnosem 3,34 t/ha (105,4 %). Svoji výkonnost potvrdil i v pokusech Agro Loučen na Nymbursku s výsledkem 3,7 t/ha a díky jednomu z nejteplejších ročníků také v okrajové oblasti na Hořovicku, kde v pokusech Agrony Rpety obsadil třetí místo s výnosem 2,78 t/ha.

High oleic hybridy slunečnice

Plocha těchto speciálních hybridů slunečnice u nás není nijak významná, ale vzhledem k potávrce po tomto typu slunečnice u nás i v Evropě se dá v tomto roce očekávat její nárůst. Důvodem k pěstování typu HO je zájem o oleje s lepšími vlastnostmi, které jsou potřebné hlavně v potravinářství, farmaceutickém a kosmetickém průmyslu. Hlavním rozdílem oproti standardním typům slunečnice je vyšší obsah kyseliny olejové v oleji, který je zvýšen na úkor méně stabilních kyselin linolové a lino- lenové. Pěstelsky jsou tyto hybridy o trochu náročnější v tom, že vyžadují izolační vzdálenost asi 100 m od standardních hybridů a po sklizni je nutno striktně dodržet oddělené skladování od klasických typů. Tomu odpovídá i příplatek, který je při výkupu HO hybridů nabízen. Na trhu je zatím odpovídající nabídka a Agrofinal nabízí pěstelským tři rané hybridy, kterými jsou již osvědčený raný ES Ethic HO, dále raný ES Unic CL HO (pro pěstitele technologie Clearfield) a pro teplé kukuřičné oblasti je navíc v nabídce ověřený středně raný ES Tektonic CL HO (Clearfield technologie).

Proužkovaný hybrid pro krmné účely

Charakteristickým znakem hybridu ES Royal je nižší obsah oleje (do 40 %) a vyšší obsah bílkovin (až 38 %) oproti standardnímu typu slunečnice. Typickým znakem je též proužkovaný černobílý nážka vejčitého tvaru. Hybrid je vhodný do směsí pro ptactvo nebo pro přímý konzum. Oproti ostatním hybridům tohoto segmentu by měl být přínosem hlavně v lepší odolnosti proti houbovým chorobám a jeho výnos by měl být vyšší a stabilnější než u stávajících hybridů na trhu. To potvrdily např. i dřívější výsledky pokusů SPZO, kde se hybrid svou výnosovou úrovní bez problému vyrovnával klasickým výnosným typům. Jedná se o raný až středně raný materiál nižšího vzrůstu, s velmi dobrou odolností k poléhání, jehož nažky dozrávají ve větších úbořech.

Širokospektrální nabídka

Z uvedených informací vyplývá, že společnost Agrofinal, která byla v posledních letech lidrem na našem trhu, jako jediná nabízí kompletní portfolio hybridů napříč všemi poptávanými segmenty – od klasických hybridů, přes hybridy Clearfield, Clearfield Plus, ExpressSun, HO Clearfield, HO hybridy až po krmné hybridy. Naši specialitou jsou i hybridy slunečnice vhodné pro pěstování ve směsné siláži s kukuřicí, které zajišťují vyšší výťažnost metanu pro použití v bioplynových stanicích. Jak je vidět, z naší hybridní nabídky si vyberou opravdu všichni pěstelé slunečnice. Přejeme jim mnoho úspěchů v pěstelském roce 2019.

Milan Spurný
Agrofinal spol. s r. o.